

Projekt

Stanowisko Rady Powiatu Hajnowskiego w sprawie wsparcia realizacji Programu Zrównoważonego Rozwoju Regionu Puszczy Białowieskiej

Rada Powiatu Hajnowskiego stoi na stanowisku, iż konieczne jest wsparcie Ministra Środowiska i Klimatu skierowane na realizację Programu zrównoważonego rozwoju Regionu Puszczy Białowieskiej, którego cele pokrywają się z założeniami Ponadlokalnej Strategii Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022-2030, przyjętej przez wszystkie samorządy Powiatu Hajnowskiego w 2023 r.

Uważamy, że rozwój Powiatu Hajnowskiego, na terenie którego znajduje się Puszcza Białowieska - jeden z najcenniejszych kompleksów leśnych w Europie, Obiekt Światowego Dziedzictwa UNESCO, powinien być traktowany w szczególny sposób i wspierany z poziomu ministerialnego a także Unii Europejskiej.

Rada Powiatu Hajnowskiego wnosi o inicjowanie działań Ministra Środowiska i Klimatu na rzecz sprawiedliwej transformacji obszaru Puszczy Białowieskiej w Unii Europejskiej.

Mieszkańcy Powiatu Hajnowskiego są dumni, że mieszkają w regionie Puszczy Białowieskiej. Ale w efekcie Powiat Hajnowski i jego mieszkańcy, zamiast korzystać w pełni z potencjału gospodarczo-społecznego Puszczy Białowieskiej, ponoszą ciężar ekonomiczny z niego wynikający, bez wsparcia finansowego skierowanego na jego wzmocnienie.

Puszcza Białowieska w decydujący sposób wpływa na funkcjonowanie i rozwój regionu od początku jej istnienia. Miasto Hajnówka powstało i rozwinęło się dzięki istnieniu Puszczy Białowieskiej i jej zasobów. Zmiana sposobów gospodarowania zasobami drewna z Puszczy Białowieskiej w zdecydowany sposób ograniczyły produkcję drewna w całym powiecie, stąd przemysł drzewny obecnie nie stanowi już podstawy rozwoju. Na przestrzeni dziesięcioleci nastąpił znaczny spadek liczby podmiotów gospodarczych związanych z leśnictwem i produkcją wyrobów z drewna.

Niemal 66% powierzchni Powiatu Hajnowskiego zajmują obszary ochrony przyrody, z czego wynikają zakazy, nakazy i ograniczenia w prowadzeniu działalności czy zagospodarowania terenów. Powoduje to obawy lokalnej społeczności dotyczące m.in. możliwości założenia własnej działalności gospodarczej.

Trwająca od kilkudziesięciu lat dyskusja dotycząca zarządzania Puszczą Białowieską wprowadza niepewność a ograniczenia wynikające z ochrony przyrody negatywnie wpływają na rozwój społeczno-gospodarczy Powiatu i niską atrakcyjność inwestycyjną na tle kraju, zniechęcają potencjalnych inwestorów do podejmowania decyzji w sprawie budowy nowych zakładów bądź też rozbudowy już istniejących.

W konsekwencji doprowadziło i prowadzi to do utraty miejsc pracy, migracji młodej, wykształconej kadry do większych jednostek i dużej depopulacji. Powiat Hajnowski jest jednym z najsłabiej zaludnionych powiatów w województwie podlaskim, a liczba ludności stale maleje.

Powiat Hajnowski i jego mieszkańcy zmuszeni byli do dywersyfikacji rozwoju gospodarczego na związanej z turystyką i przedsiębiorczością lokalną opartą przede wszystkim na istniejących zasobach innych niż drewno.

Przemiany gospodarcze generują duże koszty zarówno samorządów jak i mieszkańców. Obecność Puszczy Białowieskiej jest potencjałem o wyjątkowym wpływie na rozwój gospodarczy, w tym rozszerzenie usług zakwaterowania i zwiększenie ruchu turystycznego, ale również o znacznym wpływie na poprawę zdrowia oraz jakości życia mieszkańców Powiatu Hajnowskiego i turystów odwiedzających Puszczę. W chwili obecnej potencjał ten nie jest dostatecznie wykorzystywany, co stanowi deficyt w rozwoju.

Obecna sytuacja geopolityczna w związku z wojną Rosji z Ukrainą, kryzys migracyjny na granicy polsko-białoruskiej w znaczący sposób negatywnie wpływa na turystykę, działalność gospodarczą, ale także na wizerunek Powiatu, który zaczął być kojarzony z brakiem poczucia bezpieczeństwa i nieprzewidywalnym zagrożeniem. Nie sprzyja to rozwojowi turystyki a przez to pogłębia bardziej istniejące problemy rozwoju Powiatu.

Konieczność zamknięcia przejść granicznych z Białorusią negatywnie wpłynęło na sytuację gospodarczą wielu firm zajmujących się ruchem towarów, turystyką, handlem. Wiele firm zmuszonych było zawiesić lub zamknąć swoją działalność.

W związku z wyżej przedstawionymi problemami rozwojowymi i wynikającą stąd trudną sytuacją społeczno-gospodarczą Powiatu Hajnowskiego, apelujemy do Ministra Środowiska i Klimatu o konieczność wsparcia wzmocnienia wykorzystania potencjału, jaki daje obiekt wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz o inicjowanie działań na rzecz sprawiedliwej transformacji obszaru Puszczy Białowieskiej w Unii Europejskiej.

W załączeniu przesyłamy Ponadlokalną Strategię Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022-2030 wraz z wykazem inwestycji rekomendowanych dla jej wdrażania.

Uzasadnienie

Zarząd Powiatu Hajnowskiego podjął decyzję o przedstawieniu projektu stanowiska w sprawie wsparcia realizacji Programu Zrównoważonego Rozwoju Regionu Puszczy Białowieskiej.

Powiat Hajnowski we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego i Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju w okresie 2014 - 2017 r. przygotował *Programu zrównoważonego rozwoju Regionu Puszczy Białowieskiej* zawarty jako jedno z przedsięwzięć priorytetowych dla rozwoju kraju i regionu w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Podlaskiego.

Tworzenie *Programu rozwoju Puszczy Białowieskiej* było przejawem aktywności środowisk lokalnych - samorządu powiatowego, samorządów gminnych, Białowieskiego Parku Narodowego, Lasów Państwowych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, którzy zdecydowali się ukierunkować instrumenty rozwoju na jeden cel, jakim jest lepsze wykorzystanie walorów regionu Puszczy Białowieskiej dla trwałego pobudzenia endogenicznych czynników wzrostu. Kierunki zrównoważonego rozwoju regionu Puszczy Białowieskiej pozostają nadal aktualne, co zostało zawarte w Ponadlokalnej Strategii Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022-2030, przyjętej przez rady gmin i Radę Powiatu Hajnowskiego w grudniu 2023 r.

Wiele zadań ujętych w Programie zostało zrealizowanych przez samorządy z ogromnym wysiłkiem finansowym, bez wsparcia w jakichkolwiek postaci preferencji przy aplikowaniu o środki finansowe. Wielokrotnie zwracaliśmy się do Premiera, Ministerstw i nie otrzymaliśmy bezpośredniego wsparcia.

Rozwój Powiatu Hajnowskiego, na terenie którego znajduje się Puszcza Białowieska - jeden z najcenniejszych kompleksów leśnych w Europie, Obiekt Światowego Dziedzictwa UNESCO, powinien być traktowany w szczególny sposób i wspierany z poziomu ministerialnego a także Unii Europejskiej.

W związku z powyższym, przygotowano zostało stanowisko dotyczące wsparcia realizacji Programu Zrównoważonego Rozwoju Regionu Puszczy Białowieskiej, którego cele zostały zaktualizowane w Ponadlokalnej Strategii Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022-2030.